

Novembro 2018

Número 14

Espazo FEE

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

A REVISTA DA FACULDADE DE ECONOMÍA E EMPRESA

Profesores de seis universidades estranxeiras imparten docencia na Facultade de Economía e Empresa

O código da contratación pública

O PAS da UDC na procura da excelencia

Reflexión dun alumno Senior

Editorial

Acabamos de comezar un novo curso. Para o mundo académico, o novo curso significa botar a andar novos proxectos, renovar o compromiso coas funcións básicas da universidade e implantar procedementos de traballo diferentes coa intención de desenvolver as tarefas de maneira máis eficaz ou eficiente.

Neste senso, o máis relevante debe ser todo aquilo que contribúe a enriquecer a oferta académica da nosa facultade. Así, cómpre salientar que desde o mes de setembro se está a impartir o novo Mestrado Universitario de Economía. Coido que esta titulación conta co atractivo adicional de ser desenvolvida en colaboración coas universidades de Santiago de Compostela e de Vigo. En consecuencia, trátase dun mestrado de carácter interuniversitario orientado a que os estudantes profunden en diferentes materias instrumentais de carácter obrigatorio e tres especialidades (Economía e Sociedade, Economía e Finanzas e Análise Económica) que se imparte cada unha delas nun campus diferente con independencia da universidade orixinal dos estudantes. De igual modo, segue avanzado neste curso a implantación do programa bilingüe no grao de Economía. A aposta decidida polo inglés nesta titulación permite que os seus estudantes teñan a oportunidade de realizar unha estada con recoñecemento académico na Universidade de Widener en Delaware (Estados Unidos). Neste momento, estase traballando nun acordo de dobre grao cunha universidade británica e agárdase que estas xestións poidan dar os seus froitos antes de que remate este curso académico.

Non obstante, non se pode deixar de salientar que este ano o comezo de curso resultou especialmente complicado porque aos labores propios de calquera principio de ano académico sumóuselle este mes de setembro a implantación dunha nova aplicación informática para a asignación de estudantes a grupos de docencia. O Decanato é plenamente consciente de que o proceso puido ser menos abrupto e estar mellor deseñado e implantado polos responsables do proxecto. Porén, está totalmente convencido de que a medio prazo o conxunto da facultade sairá gañando co cambio e co esforzo realizado. Esta afirmación susténtase polo feito de que non se produciu unicamente a substitución dun programa por outro mellor, senón tamén a conexión desde a orixe do proceso de asignación de grupos co proceso de matriculación de estudantes. Isto vai supoñer que no futuro, cando todos os problemas e erros detectados nesta experiencia de setembro sexa superados en futuras versións do dito programa, o proceso de creación e asignación de grupos deixará de ser algo que consume o tempo, a enerxía e mesmo a paciencia de moita xente para se converter en algo totalmente integrado dentro dos procesos administrativos da universidade. En todo caso, neste punto queremos agradecer a comprensión, a colaboración e a solidariedade de todos os que se viron afectados por este proceso (estudantes e profesores, mais tamén o PAS da Administración que se implicou activamente cos responsables do equipo decanal no cambio de sistema informático). Somos conscientes de que a boa

actitude —e nalgúns casos, mesmo sentido do humor— exhibida con carácter xeral pola Facultade contribuíu a facer todo moito máis doado.

En todo caso, o mes de outubro rematou cunha excelente nova para a Facultade: o informe de avaliación favorable para a acreditación institucional da Facultade de Economía e Empresa. Isto é a culminación das políticas de calidade que se viñeron implantando no noso centro nos últimos anos. Despois de acadar en 2013 a acreditación do Sistema Interno de Garantía de Calidade, a través dun programa piloto a que se presentou voluntariamente a nosa facultade, e de renovar a acreditación de todos os graos e mestrados universitarios entre 2015 e 2017, agora recoñécenos o máximo nivel de calidade ao recibir a acreditación institucional. É o merecido agasallo ao traballo de toda a comunidade universitaria do noso centro durante todos estes anos e un recoñecemento externo do importante que é ter claros os obxectivos e de deseñar e implantar as políticas axeitadas para os acadar. O plan estratéxico da FEE aprobado pola Xunta de Facultade, o traballo constante da Comisión de Garantía de Calidade, o labor rigoroso do Vicedecanato de Calidade en coordinación cos responsables de titulación e o apoio do profesorado, alumnado e PAS fixeron posible este logro colectivo.

Finalmente, queremos rematar este editorial lembrando que nos vindeiros meses, a Facultade de Economía e Empresa vai escoller un nova persoa á fronte do Decanato. Coidamos que será unha magnífica

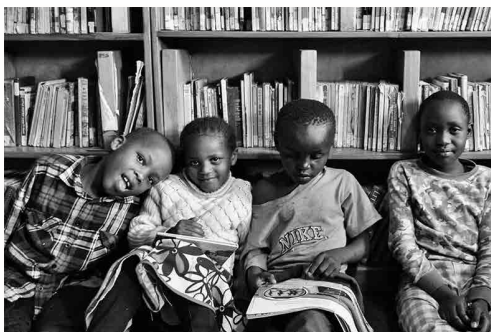
oportunidade para valorar toda a xestión desenvolvida polos diferentes equipos durante os pasados oito anos (logros e avances, mais tamén erros cometidos e problemas atopados) e para facer unha reflexión estratéxica sobre o futuro do noso centro nos vindeiros cursos: novos obxectivos, novas metas, novos proxectos etc. Estamos absolutamente convencidos de que a nova

etapa renovará o compromiso de toda a comunidade universitaria co noso centro e que, con independencia de quen en cada momento asuma o papel de dirixir a Facultade, todos apoiaremos as persoas que, renunciando a parte da súa vida académica e privada, van dedicar tempo, esforzo e dedicación á *res pública*. Neste senso, todos debemos asumir o labor colectivo

de nos implicar na vida da Facultade desde os órganos de goberno (Xunta de Facultade, comisións, consellos de departamento etc.) para desde eles buscar solucións aos problemas e achegar ideas e apoios aos futuros equipos decanais, a que desde *Espazo FEE* xa lles desexamos o maior éxito na súa xestión.

BOOK AID INTERNATIONAL

cambiando vidas a través dos libros

Cada ano, esta organización internacional envía arredor dun millón de libros a miles de bibliotecas de países de escasos recursos, onde a xente ten poucas posibilidades de acceder á lectura. Baixo a crenza de que os libros enriquecen, melloran e poden cambiar vidas, conseguen facer chegar libros novos, recentemente publicados, a 29 millóns de persoas. Comprometida con valores como a igualdade de oportunidades, a calidade e a visión de futuro, Book Aid International ten presenza en máis de catorce países, a maioría en África, onde colabora con universidades, bibliotecas, escolas, hospitais, campos de

refuxiados e prisións para lograr os seus obxectivos. Tamén ten presenza activa cando por desastres naturais, guerras ou crises de refuxiados, se producen situacións especialmente difíciles para que a poboación afectada poida acceder aos libros, a educación e a cultura.

Book Aid International é unha organización sen ánimo de lucro con sede no Reino Unido. As súas orixes datan dos anos cincuenta, pero foi en 1994 cando adoptou este nome e adquiriu un novo pulo. Actualmente recada fondos de patrocinadores e fundacións de todo o mundo.

Este ano na campaña de Nadal (<https://bookaid.org/christmas/>), calquera persoa pode colaborar comprando un libro e regalándolles a persoas que non poden acceder a eles. Grazas ás bibliotecas creadas pola organización, os libros chegan a persoas dalgúñas das comunidades máis remotas e illadas do planeta, así estes libros axudaránlles a lograr un futuro mellor.

Biblioteca da Facultade de Economía e Empresa

Necesidade e sentido do uso dunha lingua de calidade

O XIV Curso de Verán Traballando na Calidade da Lingua, que levou a cabo no mes de xullo o Servizo de Normalización Lingüística en colaboración con outras institucións, centrouse en analizar o que distingue unha lingua de calidade doutras variedades e usos lingüísticos, xa que non é posible ampliar os usos do galego se antes non dispomos dun modelo de lingua galega de calidade.

O catedrático da UDC **Xosé Ramón Freixeiro Mato**, autor de numerosos ensaios e estudos sobre a lingua, entre os cales podemos salientar os catro volumes da súa *Gramática da lingua galega*, participou no curso para nos ilustrar sobre a necesidade e o sentido do uso dunha lingua de calidade que xustificou ao longo da súa intervención con argumentos que expomos a seguir.

Segundo explicou, a preocupación pola calidade está presente nos debates sobre a lingua galega desde o s. XIX. No seu parecer, a este respecto, aínda que hai quen afirma que «o peor galego é o que non se fala», o mellor galego é o que se fala:

- con naturalidade e corrección,
- con autoestima e seguranza,
- con vontade de mellora e perfección,
- por amor e
- por compromiso.

Por tanto, a resposta á cuestión respecto de se se debe intervir sobre as linguas ten que ser afirmativa. A falta de planificación lingüís-

tica perpetúa a desigualdade entre galego e castelán e abandonar o prescristivismo implica abandonar a lingua á súa sorte. Cómpre lembrarmos os séculos escuros e os resultados desoladores da ausencia dunha intervención sobre o galego.

No caso do galego, avanzouse moito na construción dun estándar para a escrita, mais na fala continúa o proceso de castelanización e hai unha grande diferenza no seu uso entre os rexistros formal e informal. Por outro lado, o sistema educativo non incidiu do xeito esperado na expresión oral dos galegofalantes: o alumnado de ensino medio fala «castrapo», e isto deberíanos facer reflectir.

O galego popular é un modelo de baixo valor social, mais o galego estándar produce pouca empatía, xa que é considerado artificioso. Pola súa vez, o novo galego urbano é estable, está ben valorado e ten presenza nos medios de comunicación.

O confronto entre o galego popular e o galego literario produciu un desencontro con base na construción do galego normativo. O ILG, cunha orientación antiportuguesa, decidiu fundamentar o estándar na lingua popular. Con todo, un exemplo de translación da lingua falada á literatura como é Uxío Novoneyra incorpora castelanismos aos seus poemas e repudia a norma culta. Fala dos deformadores da fala, do laboratorio da fala. Di que hai que conservar o sangue da lingua vivida e rexeita o idioma normativizado.

De calquera xeito, o modelo de Novoneyra está superado.

As necesidades dos escritores e escritoras ou dos humoristas non teñen por que coincidir coas dinámicas da propia lingua. Cómpre reivindicarmos a fala popular, mais non debe ser obxecto de degradación ou de burla. Hoxe en día hai consenso no tocante a depurarmos a lingua. As linguas minorizadas necesitan o prestixio que lles pode proporcionar contaren cun estándar de calidade. Aínda que non é o mesmo a calidade lingüística na escrita que na oralidade, o exemplo público dunha oralidade deturpada non é o máis apropiado para prestixiar o galego.

Estes son algúns dos trazos que, na opinión do profesor Freixeiro Mato, caracterizan unha lingua galega de calidade:

- Seguir as normas gramaticais da lingua e evitar os castelanismos.
- Prescindir de marcadores discursivos castelanizadores.
- Utilizar ben os pronomes e o infinitivo flexionado.
- Escoller formas galegas converxentes co portugués, pois contribúe para a calidade da lingua.

Difícilmente se pode dotar unha lingua de status se non hai un status de calidade.

Servizo de
Normalización Lingüística

Medio centenar de empresas galegas reciben asesoramento en materia de economía circular a través do proxecto Low Carbon Innovation

A iniciativa, en que participa a Fundación Universidade da Coruña (FUAC), vén de poñer en marcha unha plataforma en liña de ecoinnovación para lles facilitar ás compañías e aos emprendedores verdes un seguimento da súa actividade.

Preto de cincuenta pequenas e medianas empresas foron asesoradas en Galicia a través dun estudo individualizado sobre posibles melloras ecoeficientes que poderían incluír na súa actividade para favorecer unha economía baixa en carbono seguindo as liñas do proxecto Low Carbon Innovation, en que participa a Fundación Universidade da Coruña (FUAC) xunto á Escola de Organización Industrial, a Fundación Patrimonio Natural de Castilla y León, a Agência Regional de Energia e Ambiente do Alto Minho e a Associação para um Centro de Estudos em Desenvolvimento Sustentável.

Co obxectivo de prestar servizos ao desenvolvemento empresarial de modelos de negocio enfocados cara ao crecemento sustentable, o fomento do denominado investimento verde e a identificación de casos de éxito e boas prácticas na materia, o proxecto Low Carbon Innovation acaba de lle prestar asesoramento, ademais, a un total de 15 emprendedores verdes a través de sesións individuais presenciais de *mentoring*, formación grupal, un servizo de seguimento remoto e a posta en contacto con potenciais investidores.

Financiada polo Programa Interreg V-A España-Portugal (POCTEP), a iniciativa fai posible a creación da denominada Rede Transrexional Low Carbon Innovation, que inclúe o desenvolvemento dunha aplicación para dispositivos móbiles que facilita a divulgación de contidos relacionados co eido da ecoloxía

innovadora como boas prácticas, casos de éxito, financiamento, normativa, xeolocalización de empresas, transferencia tecnolóxica ou pílulas formativas.

Promoción, seguimento e solucións ecoinnovadoras

A dita App complementase cunha ferramenta en liña a que se pode acceder desde a páxina web do proxecto (www.lowcarboninnovation.es) e que lles permite aos usuarios avanzar en ecoinnovación a través do seguimento da súa eficiencia en procesos e consumos, o cálculo da súa pegada hídrica e de carbono e a xestión dos seus indicadores de ecoinnovación.

Fundación Universidade da Coruña

Profesores de seis universidades estranxeiras imparten docencia na Facultade de Economía e Empresa da Universidade da Coruña

As convocatorias da Cátedra Luís Fernández Somoza dirixidas á mobilidade de profesorado estranxeiro permiten traer á UDC docentes de Portugal, Irlanda, Austria, Alemaña, Suecia e Venezuela.

ESHT Porto, University College Dublin, University of Graz, Pforzheim Hochschule, University of Gavle e IESA Caracas son os centros de ensino de que proveñen os seis docentes estranxeiros seleccionados para impartir docencia na Facultade de Economía e Empresa da UDC en diferentes sesións académicas durante 2018. Os temas sobre os que van impartir clases son variados e van desde o emprendemento empresarial e as políticas de integración na Unión Europea até as opcións reais e a xestión das diferentes culturas na realidade empresarial.

Co obxecto de potenciar as relacións docentes internacionais, a Cátedra Luís Fernández Somoza para a Internacionalización dos Estudos de Economía e Empresa ofrece axudas económicas para financiar estadias de profesores de universidades estranxeiras que desenvolvan un máximo de catro días de docencia na FEE do campus coruñés. Con esta iniciativa, este centro reforza a súa capacidade para atraer profesorado estranxeiro de primeiro nivel e, en consecuencia, permíttelles ao PDI e ao estudante manter relacións académicas con docentes e investigadores de prestixiosas institucións universitarias no ámbito da Economía e da xestión empresarial.

Os requisitos que deben cumprir os docentes, tal e como recollen as diferentes convocatorias xestiona-

das de xeito delegado pola Fundación Universidade da Coruña (FUAC), implican ser profesor dalgunha universidade estranxeira e ter un programa académico asinado polo docente que imparte as sesións da materia en inglés con contidos afíns aos da Facultade de Economía e Empresa. No caso dos investigadores, estes deben ser invitados por algún grupo de investigación da Facultade coruñesa. Ademais, cómpre salientar que a axuda concedida pola Cátedra Luís Fernández Somoza ao PDI estranxeiro é incompatible con outras para o mesmo fin e período de tempo.

*Cátedra de Mobilidade
Internacional «Luís Fernandez
Somoza»*

O código da contratación pública

A entrada en vigor o pasado marzo da Lei 9/2017 de contratos do sector público (transposición dunha directiva da Unión Europea obrigatoria desde o 1/02/2006) mudou os hábitos dos administrativos das distintas ramas da Administración pública e tamén de todos os subministradores de bens e servizos, que deben modificar todo o seu sistema de consecución de contratos. Eliminouse a contratación directa e é necesario acceder aos concursos a través dos medios informáticos manexando o código CPV que identifica de forma precisa o obxecto de cada concurso. Terán que consultar páxinas como a chamada PcPG que, ademais de usar o acrónimo pertencente ao Partido Comunista do Povo Galego, aínda segue cometendo o erro de usar oito en vez dos nove díxitos que ten cada un deses códigos (hai uns 9400 diferentes). Foi deseñada para «o coñecemento e seguimento dos contratos en curso e mesmo para

que as PEMES coñecesen posibilidades de negocio no sector público e accedesen facilmente ás licitacións». Na Lei 9/2017 créanse dúas novas modalidades, por razón de contía, de procedemento aberto que substitúen os antigos contratos menores e os procedementos negociados: procedemento aberto simplificado (PAS) e supersimplificado (PASS). O CPV, Common Procurement Vocabulary (vocabulario común de contratación pública) tamén serve para verificar que non se excede o importe máximo que unha Administración pública pode subscribir cun terceiro. Ten unha estrutura de árbore para enunciar en detalle as subministracións, obras ou servizos obxecto do contrato; a listaxe en vigor, coñecida como CPV 2008, figura no Regulamento (CE) nº 213/2008. Estímase que, por exemplo, unha Universidade pública empregará unhas 650 distintas para a súa xestión común, en forma de follas de cálculo dispo-

tas en niveis que faciliten a procura rápida dun código específico. Xa están dispoñibles no Portal de Contratación Pública da Comunidade de Madrid, no correspondente galego PcPG ou na web dos ministerios de Facenda e de Política Territorial e Función Pública.

Un algoritmo para atopar ou comprobar o dígito de control do CPV pódese describir de forma fácil: dispor os nove díxitos en forma de matriz 3x3, ao escribir de modo sucesivo as cifras por filas e poñendo o guiñón (como signo negativo) no último dígito; sumar os números de cada unha das tres columnas e, multiplicando por 3 a diferenza entre a suma da primeira e da segunda columna, engadirlle a suma da terceira: o resultado debe ser un múltiplo de 10.

José María Barja Pérez
PDI (Facultade de Informática)

Nomenclatura	Definición	Exemplo (código)	Exemplo (enunciado)
División	Os dous primeiros díxitos do código.	30000000-9	Maquinas, equipo e artigos de oficina e de informática, agás mobiliario e paquetes de software
Grupo	Os tres primeiros díxitos do código.	30200000-1	Equipo e material informático
Clase	Os catro primeiros díxitos do código.	30210000-4	Máquinas procesadoras de datos (hardware)
Categoría	Os cinco primeiros díxitos do código.	30213000-5	Computadores persoais
Sub-categoría	Os tres últimos díxitos.	30213100-6	Computadores portátiles

3	0	2
1	3	1
0	0	-6

4	3	-3
S ₁	S ₂	S ₃

$$3(S_1 - S_2) + S_3 \equiv 0 \pmod{10}$$

Universidade pública galega e de calidade

O dereito a un acceso equitativo á educación superior está recollido na Declaración dos dereitos humanos e o artigo 13 do Pacto internacional de dereitos económicos, sociais e culturais das Nacións Unidas establece que ese dereito preferentemente se levará a cabo mediante a implantación progresiva da educación superior gratuita. Se ben hai acordo nos principios, non se poñen os medios necesarios para acadar este obxectivo por razóns, entre outras, partidarias e mesmo ideolóxicas do sistema neoliberal imperante.

A creación da UDC no contexto do sistema universitario galego en 1989, que supuxo o achegamento dos estudos universitarios aos núcleos de poboación, foi un acordo na boa dirección para facilitar a mobilidade social ascendente e ter esa universidade pública, galega e de calidade capaz de prestar os

servizos que a sociedade requiría a prol de desenvolvemento social, cultural e económico do País. Mais coa desculpa da crise financeira da última década, o teito de gasto, os recortes e as taxas de reposición, estase a deteriorar de xeito importante a situación do ensino público de educación superior e, en consecuencia, os obxectivos fundacionais están máis lonxe de ser acadados. España é o sexto Estado que menos inviste nas universidades a respecto do PIB en toda Europa, e o financiamento do SUG diminuíu un 22,8 % en euros constantes entre 2009 e 2014.

Que na Galiza teñamos os prezos públicos dos graos e mestrados universitarios máis baixos do Estado ten que ver co acordo unánime a que chegou o Claustro da UDC en 2014, recollido nun manifesto de defensa da universidade pública. Este valioso documento de consen-

so, que incluíu a conxelación dos prezos públicos, favoreceu que se sumaran as outras dúas universidades do SUG ás posicións da UDC e o acordo coa Xunta. Velaquí un exemplo de boas prácticas dun órgano colexiado de goberno. Se a esta iniciativa se lle engade a decisión de manter a oferta de prazas en función da demanda social, como é o caso na UDC en ADE e Informática, teremos unha evidencia do que se pode avanzar nun contexto hostil, sempre e cando se teña claro a que dirección nos debemos dirixir.

Finalmente, e como reflexión final, cómpre salientar que un financiamento suficiente con rendición de contas á sociedade, e a cooperación dentro do SUG posibilitará que a nosa universidade cumpra, tal e como se establece no seus Estatutos, co servizo público da educación superior a través do estudo e da investigación.

*Xosé Luís Armesto
PDI (Facultade de Ciencias)*

O PAS da UDC na procura da excelencia

Sabido é que viaxar abre a mente e cultiva a alma; mais estas bondades estanse a desaproveitar por gran parte do colectivo universitario a que pertenzo. Observo con asombro que cada ano a participación do persoal de administración e servizos -no que respecta a solicitar estancias noutras universidades ou centros de investigación- é baixa.

Podería aquí degrañar varias hipóteses sobre as causas de tal falta de interese ou dispoñibilidade, mais non serían máis que iso, hipóteses máis ou menos atinadas.

Coido que relatar a experiencia da miña última estancia nunha universidade estranxeira lles pode axudar a aquelas persoas que aínda teñan dúbidas sobre participar nun intercambio formativo noutro centro de educación superior. Pero, coidado!.. advirto de antemán que engancha!.

Logo de varios intercambios (Bélxica, Finlandia, Polonia) co programa Erasmus, onde a propia universidade de destino presentaba a oferta cun programa cerrado, onde todo estaba deseñado en canto a contidos formativos, contactos con homólogos, visitas culturais e actividades de lecer, sentín a necesidade de solicitar o programa Iacobus, cuxa novidade radica -a

diferenza do Erasmus- en que a persoa solicitante debe marcar os seus obxectivos formativos arredor dunha materia concreta, habitualmente na área profesional en que desenvolve o seu traballo diario a persoa participante.

O proxecto elixido finalmente foi a «Colaboración público-privada nos programas de acceso ao emprego e de adquisición de competencias, habilidades profesionais» co fin de lles amosar aos meus compañeiros da Universidade de Porto como se xestionan na Universidade da Coruña os proxectos non só co-financiados senón tamén deseñados e executados por *partners* da Administración pública e do sector privado, así como aprender das iniciativas portuguesas que se desenvolven coa mesma colaboración.

Con este fin, o coordinador do Gabinete de Apoio ao estudante e

empregabilidade da Universidade de Porto (UP) deseñou un programa de reunións co persoal da Reitoría e varias facultades para intercambiar experiencias, información e posibles colaboracións entre as nosas universidades.

O citado Gabinete promociona a formación do alumnado en *soft skills*, saídas profesionais, técnicas de busca de emprego, emprendemento e idiomas, a organización de feiras de emprego físicas e virtuais, a realización de CV en vídeo dos/as alumnos/as, a xestión do portal do emprego da UP, programas de *mentoring* en empresas (Programa Acreditate) e acompañamento na xestión da súa carreira profesional ata cinco anos despois de rematar a súa formación superior, entre outras.

De todas estas iniciativas, que me foron presentadas e onde claramente a interacción con profesionais e empresas alleas á comunidade universitaria está moi presente, quero destacar a seguinte:

FINDE.U VIRTUAL INTERNATIONAL JOB FAIR. Feira virtual de emprego realizada en colaboración coa Red EURES que se presenta a través dunha plataforma interactiva, empregando as novas tecnoloxías, que contou na súa primeira edición con máis de 100 empresas/institucións participantes e 4500 candidaturas a ofertas de emprego.

Pool de Talentos da FEP. Iniciativa da Facultade de Economía que se leva a cabo coa cooperación de empresas para detectar alumnos con características de excelencia tanto académicas como persoais. É unha

oportunidade para que os alumnos se lles dean a coñecer ás empresas, pero tamén unha oportunidade formativa. O proxecto, que se inicia en novembro e remata en maio do ano seguinte, consta das seguintes fases/actividades: preparación de candidaturas, preparación de *pitch*, análise e resolución de problemas, preparación para entrevistas.

No tinteiro queda moita máis información e formación adquirida así como vivencias, contactos e amizades froito da estadia que rematou e desexo volver a repetir noutra cidade do mundo.

Celsa Carrera Sampedro (Reitoría)
PAS

Emprego = formación técnica + espírito innovador + valores humanos

O pasado 31 de outubro tivo lugar no Salón de Graos da FEE o evento «Afterwork. Directivos por un día» desenvolvido dentro das actividades do Mestrado Universitario en Dirección e Administración de Empresas en colaboración coa Asociación Española de Directivos.

Esta actividade viña precedida por unha interesante experiencia dos estudantes do dito mestrado consistente en acompañar, durante unha xornada completa, un directivo dunha empresa ou dunha institución nos seus labores cotiáns. A valoración feita por uns (estudantes) e por outros (directivos) foi tremendamente positiva, polo que supuxo de descubrimento mutuo: os estudantes tiveron a ocasión de apalpar de primeira man a realidade empresarial das empresas colaboradoras; pola súa banda, os directivos participantes atoparon estudantes motivados, ben formados e cunha ansia inmensa de aprender da observación directa.

No acto do pasado outubro, tres deses directivos -Miguel Barroso (socio director de Deloitte), Belén

Sotelo (directora de Recursos Humanos do Grupo Sum) e Juan Diego Pérez (director xeral da Autoridade Portuaria da Coruña)- e un estudante do MUDAE -Gabriel Garrido- debateron durante unha hora sobre que buscan as empresas nos seus traballadores, que tipo de formación ten a mocidade cando remata a súa etapa universitaria, que competencias son fundamentalmente valoradas polos empregadores etc.

Se tivese, como moderador desa mesa, que resumir as conclusións dela, eu diría que a clave non só do emprego, senón tamén da progresión no interior das organizacións é a combinación dunha boa formación técnica en materias onde é necesaria a capacidade analítica, o dominio das técnicas cuantitativas e a análise de datos para extraer información cunha preocupación por buscar solucións innovadoras a problemas existentes ou a potenciais situacións novas que esixen unha resposta por parte das empresas ou institucións. O resumo estaría incompleto se non se lle engade un

terceiro compoñente que pairou durante todo o debate de maneira constante: os valores das persoas. Na miña opinión, é moi difícil acadar eses niveis de formación técnica e de orientación emprendedora se non existe un forte compromiso persoal con valores como a perseveranza e o afán pola superación, a humildade para recoñecer que é máis o que se ignora que o que se coñece, o espírito crítico que nace da vontade por mellorar non só o problema concreto, senón o conxunto do sistema -o sistema estendido ben podería ser o conxunto da sociedade-, prudencia na toma de decisións, empatía co resto das persoas para posibilitar o traballo en equipo etc.

Aristóteles no século IV a.C. xa falaba de todo isto cando entre as súas virtudes dianoéticas xa nos indicaba a importancia de dominar unha arte ou unha técnica e de ser prudente dentro do que é a parte práctica da alma racional. Completaba a súa exposición afirmando que a virtude propia da parte contemplativa da alma é a sabedoría, que el identificaba con determinar o verdadeiro e o falso, o que está ben e o que está mal. Como podemos observar, case vinte e cinco séculos máis tarde, con outras palabras e noutro contorno (formación técnica, empatía, ben común, responsabilidade social, visión crítica da realidade, innovación etc.), seguimos falando do mesmo... *Nihil novum sub sole*.

Anxo Calvo Silvana
PDI (Facultade de Economía
e Empresa)

A xestión do coñecemento, unha estratexia institucional

Con este artigo quero reflexionar sobre a importancia que ten para as organizacións, e polo tanto para a Administración pública, o feito de identificar e compartir o coñecemento, tanto o tácito, como o explícito.

O coñecemento tácito é difícil de transmitir porque é subxectivo e inconsciente (pensemos por exemplo, nas habilidades). O coñecemento explícito é obxectivo e racional, fácil de compartir (e de plasmar en documentos, libros...). A falta de xestión e transferencia do coñecemento tácito adquirido polo persoal a través da formación, a experiencia e as competencias, supón unha ameaza e un punto de debilidade para unha Administración. É responsabilidade da organización idear e fomentar actividades que permitan a transferencia do coñecemento depositado nas persoas e na organización.

Son moitas as actividades que serven tanto para crear novo coñecemento como para transferir o coñecemento experto, entre outras: potenciar redes de traballo, as comunidades de prácticas, o *mentoring* ou o fórum. Estes son só algúns exemplos de espazos de traballo idóneos para compartir experiencias, coñecemento e depositar neles colaboración, innovación e sinerxías. Estes espazos fomentan, ademais, a cultura organizativa e o compromiso do persoal coa institución.

As comunidades de prácticas (onde os membros comparten actividade profesional) son moi útiles para

momentos críticos dunha organización (por exemplo, a formación inicial ou a mobilidade do persoal) e para solucionar problemas relacionados coa actividade. Serven, entre outras, para compartir coñecemento, intereses e para aprender en común. Para Nonaka (1995), nos encontros adoita aflorar o «coñecemento tácito escondido».

O coñecemento reside tanto nas persoas como na organización, no contorno e no traballo en rede. Identificar, coñecer e xestionar con eficiencia o coñecemento que xira arredor dunha organización debe ser unha estratexia e un valor para calquera Administración pública porque é a mellor ferramenta para acadar obxectivos.

Figura: Comunidades de prácticas

Fonte: Internet (Wikipedia).
<https://goo.gl/ZKDMiP>

Por outra banda, a formación do persoal tamén debe ser valorada e incluída como estratexia institucional porque o coñecemento (tácito e explícito), que posúa o persoal e as súas capacidades, forma parte do capital intelectual da institución que achega valor e a diferenza doutras organizacións. A formación é un elemento «facilitador», un instrumento de xestión e transferencia de coñecemento e de valores e contribúe á creación de cultura organizativa.

Eduardo Bueno Campos defende que a riqueza dunha organización é o seu capital intelectual e defíneo como «Os coñecementos das persoas, as súas capacidades, talento e destrezas, o recoñecemento da sociedade, a calidade das relacións que se manteñen cos membros e equipos pertencentes a outras organizacións etc».

María J. Prol
PAS Reitoría

Reflexión dun alumno Senior

Levaba varios días procurando como desenvolver e que enfoque lle dar a este escrito ata que, por fin, despois de o meditar, creo que atopei o xeito de o expresar.

Son un ex-alumno da Universidade Sénior que este ano decidiu matricularse, como oínte, na Facultade de Económicas da UDC. Debo admitir que cando me matriculei tiven dúbidas e que me aterraba a idea de pasar todo un curso ao redor de estudantes mozos.

Xurdíanme preguntas de seguido para as que non tiña resposta, tales como: Como me recibirían?, Atopa-reime fóra de lugar?, Con que ollos ven os demais a miña decisión?,

Estou facendo o ridículo?... e algunhas máis, moi similares.

Agora, pasados dous meses, teño que dicir que a experiencia é plenamente satisfactoria. Atópome integrado, síntome moi a gusto e colaboro de forma activa dentro das miñas posibilidades. Considero que a miña contribución á aula é meramente testemuñal pero a achega da aula cara a min é útil, proveitosa e enriquecedora.

Gustárame engadir que gozo moito das aulas, divírtome, encántanme as disertacións dos docentes e aprendo de todo e de todos; de todos porque todo o mundo ten algo que achegar e de todo porque segue a

me marabillar o afán da xente nova por aprender, as arelas por mellorar e a esperanza que teñen no seu futuro.

Como posta de ramo, gustárame mandar unha mensaxe a todas as persoas que se atopen nunha situación similar á miña: non perdas nunca o hábito de aprender e, se tedes a oportunidade, compartide o voso tempo coa sabedoría das novas xeracións. Paga a pena!

Grazas

Pedro Miñán García
Estudiante

A FEE acada a acreditación institucional

O 30/10/2018 recibimos da ACSUG o informe de avaliación favorable para a acreditación institucional da Facultade de Economía e Empresa da UDC, cunha vixencia de cinco anos. O Real decreto 420/2015, do 29 de maio, introduce esta nova figura de acreditación, a cal supón que a partir deste momento se avaliará a calidade dos centros no seu conxunto, non unicamente cada título oficial e do Sistema de Garantía de Calidade (SGC) como se viña facendo ata agora.

Para acadar esta acreditación é necesario cumprir dous requisitos: i) o centro debe ter certificada a implantación do seu Sistema de Garantía de Calidade, e ii) o centro debe ter renovada a acreditación inicial de, cando menos, a metade

dos títulos oficiais de grao e mestrado que imparte e coordina. No caso da FEE, a certificación da implantación do SGC acadouse no ano 2013 de forma pioneira en Galicia e todos os títulos impartidos superaron as avaliacións externas de renovación da acreditación (catro deles no ano 2015, tamén de forma pioneira, e dous en 2017).

Cómpre sinalar que está establecida unha fase de acreditación institucional inicial e, posteriormente, a súa renovación antes do transcurso de cinco anos. Como implicación práctica, é de destacar que os procedementos de avaliación externa da calidade non se efectuarán por títulos, senón polo conxunto de resultados do centro; igualmente, obsérvase que os títulos oficiais

impartidos nos centros acreditados incorporarán como data de renovación da acreditación no Rexistro de Universidades, Centros e Títulos (RUCT), a da resolución de acreditación institucional.

Este fito reflicte a aposta do centro pola calidade e o avance no proceso de mellora continua do noso sistema de calidade. De feito, convertémonos na primeira Facultade de Economía e Empresa do Sistema Universitario de Galicia en acadar esta acreditación. Este resultado é froito da colaboración e o esforzo continuado da comunidade do centro. Por todo isto, parabéns e grazas a todas e todos!

Estefanía Mourelle Espasandín
PDI

Os tempos son chegados

Na cidade respírase tristura e indignación, pero tamén dignidade. Preto de mil familias coruñesas loitan polo seu futuro, outro ano máis. Nós unímonos a elas. Chegou o momento. Debemos repensar que modelo de cidade queremos para as nosas fillas e fillos. Para construír A Coruña do futuro precisamos unha industria forte e traballo cualificado, xusto o que podemos perder se marcha Alcoa (como pasou con Fenosa, R, a Fábrica de Tabacos, Banco Pastor ou Caramelo, entre outras).

Queremos unha Coruña que aposte por atraer e reter coñecemento, ademais de xente moza, e na que as empresas invistan o dobre en I+D+i, como fan as europeas. Precisamos cadros de persoal como os de Alcoa, comprometidos coa eficiencia, sacando adiante a produción cun 30 % menos de persoal contratado. As administracións deben facer todo o que está nas súas mans para favorecer unha actividade industrial competitiva e baseada na creación estable de valor no territorio.

É certo que o prezo da electricidade non axuda, a ninguén. A cambio, as

empresas deben comprender que só hai futuro se apostan pola innovación e polas persoas. O futuro virá da man da orixinalidade e de pequenos proxectos industriais e tecnolóxicos que consigan colocar o seu produto nun mercado global.

Só as cidades que sexan foco de atracción e de dinamización industrial poderán ofrecer expectativas aos seus cidadáns. O anuncio de Alcoa débenos axudar a analizar o problema con perspectiva. Hai futuro. A Coruña debe loitar por reter investimentos como Alcoa, globalizados e caracterizados pola incerteza na súa continuidade. Mais tamén debemos ser quen de apoiar

e facer medrar iniciativas locais con base tecnolóxica que valoricen os recursos autóctonos, os nosos, que son moitos e bos.

Chegou a hora de actuar, pero tamén de pensar que Coruña queremos construír: o turismo e o sector servizos deben deixar paso e espazo (que o hai) á industria actual e do futuro. A Coruña: os tempos son chegados.

Fernando de Llano Paz

PDI

A chave da supervivencia da lingua galega está na economía

O debate sobre a normalización lingüística en Galicia adóitase escenificar dunha maneira ben simplista. Redúcese a situar as responsabilidades na Xunta de Galicia, que ten moita, por certo. Pero non debemos esquecer que o futuro dun idioma minorizado non se xoga no campo do ensino unicamente. E foi aquí, onde despois de máis de corenta anos, a Lei de xeral educación de 1970 introduciu no currículo escolar a materia de Lingua Galega. Desde entón, pero sobre todo desde 1981, unha vez aprobado o Estatuto de autonomía, a lingua galega nunca tivera ao seu servizo tantos medios persoais (profesorado) e económicos con tan enxoiados resultados. Algo fallou. E iso ten uns corresponsables: o profesorado. Ou ben non aplicou unha didáctica eficaz, ou a pedagogía da aprendizaxe e do coñecemento non foi a que debiera.

O descenso de galegofalantes durante ese longo período evidencia o aserto. Descontextualizouse sistematicamente o coñecemento da nosa cultura no sentido máis amplo, reducíndoa ao ámbito literario, infravalorando a divulgación da literatura económica, xurídica, científica e técnica en lingua galega, que sería de aplicación para espertar o interese dos alumnos que habían seguir posteriormente estudos universitarios neses carreiras. Fracasou, pois, como dicíamos, a

didáctica e a pedagogía. O alumnado debería recibir nas aulas unha información académica máis plural. Moitas xeracións de estudantes identificaron a lingua galega coa literatura. Velaí o erro que, aos

traballo continuadamente para implantar o galego nas administracións autonómica, local e periférica do Estado, nomeadamente no ámbito xudicial. Durante moitas décadas estivo abrindo novas

poucos, foi reducindo o ángulo de visión dos que non estudaron unha carreira de humanidades.

A normalización da lingua galega en todos os espazos de uso non debería ter descoidado durante estes lustros ámbitos tan decisivos para a galeguización da sociedade na súa transversalidade. Velaí porque houbo unha única voz no asociacionismo cultural que traballou arreo por abrir novos camiños para o noso idioma. Esa entidade foi a Asociación de Funcionarios para a Normalización Lingüística de Galicia, creada en 1981, quen

canles para a proxección da lingua galega neses novos espazos ante a indiferenza da Xunta de Galicia e o asociacionismo cultural tradicional, empeñado en salientar unicamente os valores literarios.

A Asociación de Funcionarios para a Normalización Lingüística foi a única que levou o discurso da galeguidade ao ámbito empresarial, que posteriormente tomou o Foro E. Peinador –herdeiro daquela-. Houbo que construír un discurso novo para se entender cos axentes económicos e interesalos na incorporación do galego ás súas

actividades empresariais. Non foi nada doado. Pero valéndose dunha pedagogía eficaz teceuse unha relación con empresarios. O único camiño decisivo para lle asegurar un futuro mellor á lingua galega.

O Foro E. Peinador, a día de hoxe, pode facer un balance positivo do labor realizado nos últimos vinte anos. Velaí están, por exemplo, no sector agroalimentarios, as máis de duascenas marcas comerciais que etiquetan os seus produtos en lingua galega e as empresas que empezaron a utilizar o noso idioma nos reclamos publicitarios. Todo iso xurdiu polo labor silandeiro do Foro E. Peinador que chegou a entrevistarse con máis de trescentas empresas a través do seu programa

«Encontros en Lestrobe», por ser nesta localidade onde se realizaban mensualmente xuntanzas con directivos de empresas a quen se lles expuñan no seu degraio as posibilidades de utilizaren a lingua galega nas nóminas, sinalización, publicidade e etiquetaxe.

Ese traballo, que aínda se segue a facer, acadou óptimos resultados na aproximación á lingua galega de empresas punteiras en cadanseu sector. Mais agora queda un traballo complementario por facer: galeguizar os futuros profesionais que se están a formar nas facultades, que están chamados a ocupar postos de dirección nas empresas. Cómpre que coñezan a existencia dun pensamento económico galeguista

que ten como antecedentes remotos empresarios como Enrique Peinador Lines, Ramón Obella Vidal, Isidro Parga Pondal, Isaac Díaz Pardo etc.

As facultades de económicas e estudos empresariais deben ser as dinamizadoras da identidade no mundo empresarial.

Xosé González Martínez
Presidente do Foro E. Peinador

**LINGUA GALEGA.
NAMÓRATE!**